

FIȘA DISCIPLINEI
Literatură portugheză (Baroc și Neoclasicism)
Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2. Facultatea	Facultatea de Litere
1.3. Departamentul	Limbi și Literaturi Romanice
1.4. Domeniul de studii	Limbă și literatură
1.5. Ciclu de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Limbă și literatură portugheză / Licențiat
1.7. Forma de învățământ	Cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Literatură portugheză (Baroc și Neoclasicism) (în limba portugheză)				Codul disciplinei	LLB4161	
2.2. Titularul activităților de curs				Lect. dr. Cristina Petrescu				
2.3. Titularul activităților de seminar / curs practic				Lect. dr. Cristina Petrescu				
2.4. Anul de studiu	2	2.5. Semestrul	4	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	Conținut	DS
							Obligativitate	Obligatoriu

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar / curs practic	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar / curs practic	28
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					19
Pregătire seminare/ cursuri practice / laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					19
Tutoriat (consiliere profesională)					4
Examinări					4
Alte activități					4
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					70
3.8. Total ore pe semestru					126
3.9. Numărul de credite					5

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	•
4.2. de competențe	•

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sală de curs, videoproiector
5.2. de desfășurare a seminarului/ cursului practic	Sală de seminar; prezența la seminar - 75%

Data avizării în Decanat:
Numele și semnătura decanului:

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale/esențiale	<p>C4.1 Identificarea și prezentarea particularităților istorice și literare ale Barocului și Neoclasicismului în Europa și Portugalia</p> <p>C4.2 Plasarea corespunzătoare a operelor și autorilor în contextul cultural portughez</p> <p>C4.3 Recunoașterea amprente estetică și a tematicii abordate de autorii studiați</p> <p>C4.4 Dobândirea și utilizarea limbajului specific</p> <p>C4.4 Analizarea eficientă a unui text literar portughez, prin suprapunerea cadrului teoretic și metodologic cu reflecția personală și creativitatea.</p> <p>C4.6 Dezvoltarea autonomiei intelectuale și a capacității critice, deosebind, în același timp, cunoașterea științifică de opiniile personale</p>
Competențe transversale	<p>CT1. Utilizarea componentelor domeniului limbi și literaturi în deplină concordanță cu etica profesională.</p> <p>CT2. Relaționarea în echipă; comunicarea interpersonală și asumarea de roluri specifice.</p> <p>CT3 Organizarea unui proiect individual de formare continuă; îndeplinirea obiectivelor de formare prin activități de informare, prin proiecte în echipă și prin participarea la programe instituționale de dezvoltare personală și profesională.</p>

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<p>Acest curs are ca obiectiv fundamentarea noțiunilor teoretice și estetico-literare prezente în Barocul și Neoclasicismul portughez. Se va pune un deosebit accent pe corelarea contextului cultural cu creațiile literare portugheze ale acestei perioade. Cursul va debuta cu prezentarea principalelor concepte și caracteristici ale Barocului literar portughez și va prezenta marile opere neoclasică și numele unora dintre cei mai de seamă autori portughezi: Francisco Rodrigues Lobo, D. Francisco Manuel de Melo, Mariana Alcoforado, Sôror Violante do Céu, Sôror Maria do Céu, António José da Silva și padre António Vieira. Prin parcurgerea operelor acestora se va putea obține o imagine de ansamblu a diferitelor fațete ale Barocului, ce redau atât trăsăturile dramatice și hiperbolice ale literaturii religioase, cât și satira sau expresiile riguroase și adeseori excesive ale conceptismului și cultismului. Cea de-a doua parte a cursului va fi dedicată prezentării conceptelor fundamentale ale Neoclasicismului și ilustrării acestora prin intermediul operelor lui Francisco José Freire, Luís António Verney, Filinto Elísio sau Manuel Maria Barbosa du Bocage.</p>
7.2 Obiectivele specifice	<p>1. Cunoaștere și înțelegere (<i>cunoașterea și utilizarea adecvată a noțiunilor specifice disciplinei</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> - predarea și consolidarea noțiunilor de teorie literară, de prozodie și stilistică. - consolidarea deprinderilor de analizare a textului literar, de interpretare a acestuia. - cunoașterea operelor, a biografiei dedicate autorilor reprezentativi ai Barocului și Neoclasicismului <p>2. Explicare și interpretare (<i>explicarea și interpretarea unor idei, proiecte, procese, precum și a conținuturilor teoretice și practice ale disciplinei</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> - consolidarea algoritmilor de elaborare a unor prezentări orale pe baza fișelor de lucru, a studiului individual în bibliotecă și cu consultarea unor surse corecte și moderne de informare existente pe Internet. <p>3. Instrumental-aplicative (<i>proiectarea, conducerea și evaluarea activităților practice specifice; utilizarea unor metode, tehnici și instrumente de investigare și de aplicare</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> - utilizarea tehnicilor și instrumentelor de lucru adecvate: istorii ale Portugaliei, Braziliei și Africii, cursuri de cultură și civilizație portugheză, enciclopedii, dicționare, CD-DVD, Internet etc.

Data avizării în Decanat:
Numele și semnătura decanului:

	<p>- consolidarea deprinderilor de documentare: cărți, fișe de lucru, Internet, CD/DVD</p> <p>4. Atitudinale (<i>manifestarea unei atitudini pozitive și responsabile față de domeniul științific / cultivarea unui mediu științific centrat pe valori și relații democratice / promovarea unui sistem de valori culturale, morale și civice / valorificarea optimă și creativă a propriului potențial în activitățile științifice / implicarea în dezvoltarea instituțională și în promovarea inovațiilor științifice / angajarea în relații de parteneriat cu alte persoane / instituții cu responsabilități similare / participarea la propria dezvoltare profesională</i>)</p> <p>- dezvoltarea cunoștințelor privind cultura și civilizația Portugaliei și a spațiului lusofon</p> <p>- dezvoltarea gândirii critice și a interesului pentru domeniu</p>
--	--

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Curs 1. De la Renaștere și Manierism la Baroc. Geneza și evoluția Barocului portughez. Principalele concepte și caracteristici.	Prezentare expozitivă (prelegere) Vizionarea unor scurte filme documentare	
Curs 2. Francisco Rodrigues Lobo și începuturile Barocului portughez.	Prezentare expozitivă (prelegere) Vizionarea unor scurte filme documentare	
Curs 3. D. Francisco Manuel de Melo: între cosmopolitism și conservatorism.	Prezentare expozitivă (prelegere)	
Curs 4. Conceptism și cultism în poezia barocă portugheză. <i>Fénix Renascida</i> și <i>Postilhão de Apolo</i> .	Prezentare expozitivă (prelegere) Vizionarea unor scurte filme documentare	
Curs 5. Mariana Alcoforado. Aspectele baroce ale iubirii, conceptualismul și relația dintre religios și carnal în <i>Cartas Portuguesas</i> .	Prezentare expozitivă (prelegere) Vizionarea unor scurte filme documentare	
Curs 6. Literatura religioasă feminină: Sôror Violante do Céu, Sôror Maria do Céu și Sôror Madalena da Glória. „Cultul retoricii imaginii” și dimensiunea invizibilă a realității.	Prezentare expozitivă (prelegere)	
Curs 7. Teatrul baroc al lui António José da Silva, „Evreul”. De la tragedie la satiră. Reinterpretarea temelor mitologice și critica societății portugheze.	Prezentare expozitivă (prelegere) Vizionarea unor scurte filme documentare	
Curs 8. Oratoria sacră. Etapele fundamentale ale discursului retoric baroc. Proza doctrinară, religioasă și pamfletară a părintelui António Vieira.	Prezentare expozitivă (prelegere)	
Curs 9. Iluminismul și Neoclasicismul. Contextualizare istorică. Prezentarea și definirea principalelor aspecte literare ale acestei perioade.	Prezentare expozitivă (prelegere)	
Curs 10. Iluminismul și reforma pedagogică: Luís António Verney, <i>Verdadeiro Método de Estudar</i> .	Prezentare expozitivă (prelegere) Analiza comparativă	
Curs 11. Reforma literară și <i>Arcadia Lusitană</i> .	Prezentare expozitivă (prelegere)	

Curs 12. Correia Garção, António Dinis da Cruz e Silva, Domingos Reis Quita e Nicolau Tolentino și Filinto Elísio.	Prezentare expozitivă (prelegere)	
Curs 13. Manuel Maria Barbosa du Bocage: între neoclasicism și pre-romantism.	Prezentare expozitivă (prelegere) Vizionarea unor scurte filme documentare	
Curs 14. Temele, stilul și principalele elemente de versificație în poezia lui Bocage.	Prezentare expozitivă (prelegere)	
Bibliografie Loureiro, Maria Carlos (org.), <i>Breve antologia poética do período barroco</i> , Lisboa. Contexto Editora, 1997. Marmoto, Rita, (Org), <i>História crítica da literatura portuguesa</i> , Vol. IV, <i>Neoclassicismo e Pré-Romantismo</i> , coord. C. Reis, Lisboa, Verbo, 2010. Moisés, Massaud, <i>As estéticas literárias em Portugal</i> , 2 vols., Lisboa, Caminho, 1997. Pires, Maria Lucília Gonçalves, (Org), <i>História crítica da literatura portuguesa</i> , Vol. III, <i>Maneirismo e Barroco</i> , coord. Reis, Lisboa, Verbo, 2001. Saraiva, A. J. & O. Lopes, <i>História da literatura portuguesa</i> , Porto, Porto Editora, 2017.		
8.2 Seminar	Metode de predare	Observații
Seminar 1. Francisco Rodrigues Lobo, <i>Corte na Aldeia</i>	Expunerea, explicația, discuția deschisă, participarea activă	
Seminar 2. D. Francisco Manuel de Melo, <i>As Obras Métricas</i> și fragmente din <i>Carta de Guia de Casados</i> .	Explicația, lectura, analiza critică de text, discuția deschisă, participarea activă	
Seminar 3. Poeți reprezentativi din <i>Fenix Renascida</i> și <i>Postilhão de Apolo</i> : Francisco Rodrigues Lobo, Jerónimo Baía, António Barbosa Bacelar, Francisco de Vasconcelos, Sôror Violante do Céu, Frei António das Chagas.	Explicația, lectura, analiza critică de text, discuția deschisă, participarea activă	
Seminar 4. Poeți reprezentativi din <i>Fenix Renascida</i> și <i>Postilhão de Apolo</i> : Francisco Rodrigues Lobo, Jerónimo Baía, António Barbosa Bacelar, Francisco de Vasconcelos, Sôror Violante do Céu, Frei António das Chagas.	Explicația, lectura, analiza critică de text, discuția deschisă, participarea activă	
Seminar 5. Mariana Alcoforado, <i>Scrisorile portugheze</i> .	Explicația, lectura, analiza critică de text, discuția deschisă, participarea activă	
Seminar 6. Analiză comparativă între filmul <i>Les Lettres Portugaises</i> și <i>Scrisorile Portugheze</i> , atribuite Mariane Alcoforado.	Explicația, lectura, analiza critică de text, discuția deschisă, participarea activă	
Seminar 7. Literatură religioasă feminină: Sôror Violante do Céu, Sôror Maria do Céu și Sôror Madalena da Glória.	Lectura, analiza și interpretarea, explicația, comparația, dialogul	
Seminar 8. Analiză comparativă între poezia Mariei do Céu și pictura barocă a Josefei de Óbidos.	Explicația, lectura, analiza critică de text, discuția deschisă, participarea activă	
Seminar 9. António José da Silva, <i>Guerras do Alecrim e Manjerona</i> .	Vizionare de film, discuție deschisă, participare activă.	
Seminar 10. Analiză comparativă între filmul <i>Palavra e Utopia</i> , în regia lui Manoel	Explicația, lectura, analiza critică de text, discuția deschisă, participarea activă	

de Oliveira, și viața și opera lui Padre António Vieira.		
Seminar 11.. Pe. António Vieira, <i>Sermão de Santo António aos peixes</i> .	Explicația, lectura, analiza critică de text, discuția deschisă, participarea activă	
Seminar 12. Correia Garção și Filinto Elísio	Explicația, lectura, analiza critică de text, discuția deschisă, participarea activă	
Seminar 13. Bocage, selecție din opera poetică.	Explicația, lectura, analiza critică de text, discuția deschisă, participarea activă	
Seminar 14. Evaluare – probă scrisă.		

Bibliografie

Alcoforado, Mariana, *Cartas Portuguesas*, Lisboa, Assírio & Alvim, 1998.
Carvalho, Max de, *La poésie du Portugal des origines au XXe siècle*, édition bilingue, Paris, Chandeigne, 2021.
Loureiro, Maria Carlos (org.), *Breve antologia poética do período barroco*, Lisboa. Contexto Editora, 1997.
Lobo, Francisco Rodrigues, *Corte na aldeia*, Mem Martins, Europa-América, 1997.
Melo, D. Francisco Manuel de, *Carta de guia de casados*, edições Verbi Gratia, Barcarena, 2020.
Reis-Sá, Jorge & Rui Lage, *Poemas portugueses – Antologia da poesia portuguesa do séc. XIII ao séc. XXI*, Porto, Porto Editora, 2010.
Silva, António José da, *Guerras do Alecrim e Manjerona*, Porto, Porto Editora, 1989.
Vieira, Padre António, *Sermão de Santo António aos peixes*, Lisboa, Guerra e Paz, 2020.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

În conformitate cu standardele ARACIS, departamentul are o colaborare continuă cu reprezentanții mediului socio-economic și profesional, mai ales cu SC Best Trad SRL, SC Sistemic Trad SRL, Emerson SRL, SC Cartea Ardeleana SRL, SC Genpact Romania SRL.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	-cunoașterea și înțelegerea teoriei predate în cadrul cursului	Examen scris-2 ore; note de la 1 la 10.	50%
10.5 Seminar / curs practic	Barem: - 1 punct din oficiu - prezentarea unei teme de seminar – 1 punct - participare activă la seminar – 2 puncte - analiza pertinentă a fragmentelor pe care le vor avea de comentat în cadrul verificării, plecând de la conceptele și noțiunile explicate la curs și consolidate în cadrul seminarului – 5 puncte - originalitatea comentariului de text – 1 punct	Examen scris-2 ore; note de la 1 la 10.	50%

Data avizării în Decanat:
Numele și semnătura decanului:

	- frauda la examen se pedepsește cu nota 1		
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none">- Studentul cunoaște care sunt principalele concepte, le recunoaște și le definește corect.- Limbajul de specialitate este simplu, dar corect utilizat.- Studentul are o viziune de ansamblu asupra domeniului.- Studentul a citit operele principale analizate.- Analiza pertinentă în cadrul verificării de la seminar, a fragmentelor din operele autorilor studiați.- Minim nota 5 la curs și seminar pentru a putea calcula media finală. În cazul în care una dintre componentele mediei este nepromovată, în sesiunea de restanțe studentul se prezintă la examinare doar la partea respectivă, cealaltă componentă fiind recunoscută.			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)

	Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă

Data completării:
25.01.2025

Numele și semnătura titularului de curs
Lect. dr. Cristina Petrescu

Numele și semnătura titularului de seminar
Lect. dr. Cristina Petrescu

Data avizării în Departament:
01.02.2025

Numele și semnătura directorului de departament
Conf. Dr. Cristiana Papahagi

Data avizării în Decanat:
Numele și semnătura decanului: